

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

STANOVISKA

Návrh zákona o ochránci práv dětí (dětský ombudsman)

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu
na vydání zákona o ochránci práv dětí a o změně
některých souvisejících zákonů (zákon o ochránci
práv dětí), sněmovní tisk 894, s právem EU

Informační podklad č. 0894
červenec 2020
autor: Marta Krausová

AKTUÁLNÍ VYDÁNÍ:	ŘADA: STANOVISKA
Název: Návrh zákona o ochránci práv dětí (dětský ombudsman)	Typ řady: online
Autor: Krausová, M.	URL: http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=4
Číslo: Stanovisko č. 0894	První vydání řady: říjen 1998
Datum: červenec 2020	Frekvence vydání řady: nepravidelná
	Zaměření: stanoviska kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU
Klíčová slova:	Jazyk: CZ
Ombudsman; Dětský ombudsman;	Vydavatel: Kancelář Poslanecké sněmovny, Sněmovní 4, 118 26 Praha 1

PARLAMENTNÍ INSTITUT plní úkoly vědeckého, informačního a vzdělávacího střediska pro Poslaneckou sněmovnu, její orgány, poslance a Kancelář Poslanecké sněmovny, pro Senát, jeho orgány, senátory a Kancelář Senátu. Naše činnosti a produkty uvádíme níže.

Oddělení všeobecných studií	STUDIE Srovnávací studie Analytické studie	ODPOVĚDI NA DOTAZ Stručné odpovědi na dotazy členů Parlamentu	VYBRANÁ TÉMATA Studie zpracované k aktuálním problematikám	MONITORING Vybrané hospodářské měnové a sociální ukazatele	MIGRACE Přehled aktualit v oblasti migrace za vybrané období
	PŘEHLED SZBP Společná zahraniční a bezpečnostní politika EU	EUROZÓNA+ Přehled ekonomických událostí v EU	PODKLADY pro zahraničně politická jednání	PŘEDNÁŠKY pro zahraniční delegace, PS, Senát	
Oddělení pro evropské záležitosti	STANOVISKA kompatibility nevládních návrhů zákonů s právem EU	KONZULTACE k předkládaným vládním návrhům zákonů	DOKUMENTY EU Výběr z aktů a dokumentů EU zaslaných PS	ZPRÁVY Aktuální agenda v Bruselu	PODKLADY pro jednání výboru na mezinárodní úrovni
Oddělení komunikace a vzdělávání	INFORMAČNÍ STŘEDISKO Informace o činnosti Poslanecké sněmovny a prohlídky budov	ECPRD Spolupráce s Evropským centrem pro parlamentní výzkum a dokumentaci	PŘEDNÁŠKY pro Poslaneckou sněmovnu, pro školy, veřejnost	INFORMAČNÍ MATERIÁLY o fungování Poslanecké sněmovny, o legislativním procesu	ZÁPISY ze schůzí, seminářů, přednášek, kulatých stolů

Informační podklad ke kompatibilitě návrhu na vydání zákona o ochránci práv dětí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o ochránci práv dětí), sněmovní tisk 894, s právem EU

Úvod:

Návrh zákona o ochránci práv dětí (dále jen „návrh zákona“) směřuje k vytvoření zcela nového úřadu ochránce práv dětí (dále též „**dětský ombudsman**“). Mělo by se jednat o nezávislý a nestranný orgán, který bude působit k ochraně a prosazování práv dítěte. Jeho zřízení vyplývá z čl. 4 Úmluvy o právech dítěte (publikovaná jako sdělení č. 109/1991 Sb. Federálního ministerstva zahraničních věcí).¹ Navrhovaná právní úprava vychází především z právní úpravy veřejného ochránce práv zákonem č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů. Ochránce práv dětí by měl být stejně jako veřejný ochránce práv odpovědný Poslanecké sněmovně, která ho volí (§ 17 návrhu zákona). Nad rámec právní úpravy veřejného ochránce práv jde pak zejména skutečnost, že působnost ochránce práv dětí by se měla mimo jiné i vztahovat na právnické a fyzické osoby podnikatele (§ 3 odst. 1 písm. b) návrhu zákona)², a dále též možnost ochránce práv dětí podat návrh na zrušení zákona k Ústavnímu soudu (§ 13 návrhu zákona). Návrh zákona počítá s tím, že pro ochránce práv dětí bude vytvořena Kancelář ochránce práv dětí, která bude organizační složkou státu (§ 19 návrhu zákona).

Stanovisko PI:

Právo EU přímo institut dětského ombudsmana neupravuje (z čehož plyne i rozdílná úprava úřadu dětského ombudsmana v zemích EU i to, že některé státy takový úřad vůbec nemají).³ Ochrana práv dítěte je pak zakotvena v čl. 3 odst. 3 SEU jako obecný cíl EU a dále v čl. 24⁴ [Listiny základních práv EU](#). Lze ji tudíž považovat za jeden ze základních principů práva EU. Evropská unie nemá speciální kompetence specificky pro ochranu práv dětí, ale právo EU se v mnoha oblastech práv dítěte dotýká, zejména co se týče ochrany spotřebitele, volného pohybu osob a pracovníků⁵ a spolupráce v občanských a trestních věcech.⁶ Návrh zákona dává dětskému ochránci práv pravomoci v některých oblastech, které vychází z práva EU, jako je ochrana před diskriminací a

¹ Článek 4

„Státy, které jsou smluvní stranou Úmluvy, učiní všechna potřebná zákonodárná, správní a jiná opatření k provádění práv uznaných touto Úmluvou.“

² Podle důvodové zprávy by pravomoc dětského ombudsmana vůči soukromým osobám měla být omezená.

³ Lucia Vaculová, Jindřiška Syllová: *Ombudsman pro děti a mladistvé*. Srovnávací studie Parlamentního institutu č. 1.245, 2011, aktualizace prosinec 2019

⁴ Článek 24

Práva dítěte

1. Děti mají právo na ochranu a péči nezbytnou pro jejich blaho. Mohou svobodně vyjadřovat své názory. V záležitostech, které se jich dotýkají, se k těmto názorům musí přihlížet s ohledem na jejich věk a vyspělost.

2. Při všech činnostech týkajících se dětí, ať už uskutečňovaných veřejnými orgány nebo soukromými institucemi, musí být prvořadým hlediskem nejvlastnější zájem dítěte.

3. Každé dítě má právo udržovat pravidelné osobní vztahy a přímý styk s oběma rodiči, ledaže by to bylo v rozporu s jeho zájmy.

⁵ Např. Směrnice Rady 94/33/ES ze dne 22. června 1994 o ochraně mladistvých pracovníků.

⁶ Např. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/93/EU ze dne 13. prosince 2011 o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii.

sledování vyhoštění cizinců⁷ ve vztahu k dětem (viz § 8 - Systematické návštěvy zařízení a sledování vyhoštění a § 9 - Prosazování rovného zacházení). V rámci ochrany před diskriminací by dětský ochránce práv měl převzít část funkce tzv. *equality body* (orgán pro rovnost) dle evropských směrnic proti diskriminaci⁸, kterou v současné době pro ČR plní veřejný ochránce práv (§ 21b zákona o veřejném ochránci práv). **Návrh zákona se tedy týká oblastí upravených právem EU, ale činí tak způsobem, který je podle našeho názoru s právem EU v souladu.**

Závěr:

Navržená úprava je slučitelná s právem EU.

Tento informační podklad je zpracován k uvedenému číslu sněmovního tisku a nereflektuje eventuelní pozdější pozměňovací návrhy.

Materiál byl Parlamentním institutem zpracován na základě usnesení organizačního výboru Poslanecké sněmovny č. 168, II. volební období.

⁷ Sledování zajištění cizinců a výkonu správního vyhoštění, předání zajištěných cizinců nebo jejich průvozu přes Českou republiku a sledování trestu vyhoštění cizinců, kteří byli vzati do vyhošťovací vazby nebo kteří vykonávají trest odnětí svobody (dále jen „sledování vyhoštění“) podle Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí („návrátová směrnice“) v současné době provádí veřejný ochránce práv.

⁸ Směrnice Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ;

Směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání;

Směrnice Rady 2004/113/ES ze dne 13. prosince 2004, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování a další.

Transponovány zejména zákonem č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů.